

MOCNÍ: Peter Decheť a Roman Ďurček

MOCNÍ: Peter Decheť a Roman Ďurček

„Predstava, že vláda je zodpovedná za šťastie a fyzický a morálny prospech národa, je najhorší a najpálčivejší, najbolestnejší despotizmus.“
Wilhelm von Humboldt

Výstavný projekt MOCNÍ prezentuje aktuálnu tvorbu dvojice maliarov Petra Decheťa (*1979) a Romana Ďurčeka (*1990). Jeho idea je ukotvená vo výtvarnej reflexii vzájomného, niekedy dokonca intímneho vzťahu medzi predstaviteľmi moci (štátnej, cirkevnej, ale aj personálnej, či citovej) a zvyškom spoločnosti. Postava vládcu tu nevystupuje v heroizovanej podobe absolútnej autority, naopak, obaja autori majú sklon relativizovať ju do podoby zástupnej formy – či už ide o politika, štátnika, diktátora, učiteľa, pápeža, kňaza, primára, riaditeľa kultúrnej inštitúcie alebo vedúceho vo výrobnom podniku. Všetci disponujú v určitej forme a v určitom rozsahu mocou - schopnosťou rozhodovať o vnútorných procesoch konkrétneho spoločenstva alebo komunity. Úvodný citát nemeckého filozofa W. v. Humboldta nie je vybraný náhodne. Stelesňuje v sebe implicitnú kritiku neustáleho kolobehu odovzdávania moci a hľadania vinníkov a definuje neschopnosť spoločnosti, ale hlavne jedinca vystúpiť zo závislosti na moci. S touto premisou sa snaží pracovať aj koncepcia výstavy. Dialóg medzi vystavenými dielami oboch autorov preto neodkazuje k explicitnej kritike moci. Otázku moci, jej povahy, interpretácie v očiach jej disponentov a dopadov na bezMOCných analyzuje skôr ako filozofickú kategóriu - v dielach nenájdeme komparáciu s reálnymi spoločenskými udalosťami, či autentickými referenciami za účelom samoučelného stimulovania emocionálneho účinku. Rovnako nechcú moralizovať a poučovať a už vôbec nemajú ambíciu byť vyprázdneným aktivizmom s ešte vyprázdnenejšími rozsudkami. Namiesto toho obaja autori zvolili trpezlivú cestu hľadania relevantného umeleckého jazyka - zameriavajú sa na psychologické účinky a dopady moci, dešifrujú jej symptómy, ktoré následné zhmotňujú do jednoznačných, úderných, avšak významovo vrstevnatých naratívov.

Decheť a Ďurčekom spája obdobné ideové východisko - témou moci a jej zneužívania sa zaoberajú dlhodobo, je to organický proces, pri ktorom sa k téme vracajú, vytvárajú jej nové komentáre a definujú nové symptómy moci. V prípade Romana Ďurčeka sa ukazujú dve línie: expresívna maliarska poloha založená na vrstvení viacerých vizuálnych informácií/sekvencií – figurálna kompozícia je dekonštruovaná v lineárnej ploche plátna technikou dekoláže, ktorá simuluje takmer archeologické odkrývanie imanentnej povahy zobrazovanej témy. Tá je vyjadrená buď znakovou, alebo štruktúrnou. Vystupujú tu anonymné unifikované postavy “mocných” vo formálnom oblečení s kravatou alebo v športovom úbore ako reminiscencie moci. Táto obrazová “schizofrénia” zrkadlí dynamické a neprehľadné vnútorné procesy uprostred súčasnej, diverzifikovanej spoločnosti. Druhá maliarska poloha počíta s materiálitou procesualitou. Ďurček využíva experimentálne techniky nanášania medeného prachu a vylešteného medeného plechu s využitím oxidácie na základe vlastného moču. Zatiaľ čo prvý

prístup evokuje obsahovú aj formálnu stálosť, farebná a štrukturálna transformácia telesnej tekutiny zase odkazuje k nestálosti ideológií, názorov a k vrstveniu nánosov, ktoré znemožňujú vypátrať pôvodné ideové/ideologické ukotvenie spoločnosti. Pre obe línie je príznačná práca s iluzívnosťou figurálneho námetu zasadeného v bezčasovej mentálnej mape.

Dôležitosť postprodukcie a experimentálneho prístupu k malbe je možné vysledovať aj v dielach Petra Decheťa. Ten sa na výstave MOCNÍ prezentuje novou sériou menších formátov plátien, ktorými vrcholí jeho záujem o zobrazovanie figúry – predstaviteľa moci a dokumentovanie premeny jeho charakteru pred nadobudnutím moci až po jeho osobnostný obrat. V aktuálnej sérii malieb sa Decheť absolútne oprostil od zobrazovania ľudskej figúry. Jej méričko a významové roviny artikuluje do podoby architektonickej proporcie. Zozbieral fotografie reálnych psychiatrických liečební a kliník z rôznych svetových lokalít a v rôznych vyobrazeniach – čelný pohľad, štylizovaný záber s fragmentom krajiny, objemová proporčnosť budovy, pôdorys alebo letecký pohľad. Tieto zábery následne podrobuje, podobne ako Ďurček, prvku náhody a procesuality založenom na ich čiastočnej deštrukcii pôsobením chemických procesov v priebehu vyvolávania fotografie. Následné domal'ovanie, resp. dopovedávanie týchto kompozícií v intenciách expresívne-gestickej malby má síce charakter dokumentárneho záznamu, zároveň však rozkladá proporciu ľudského tela do matematicko-architektonickej formy. Naratív transformácie moci a jeho nositeľa tak ironický končí metaforickou sublimáciou človeka v priestoroch psychiatrických liečební.

Peter Decheť (1979, Topoľčany) vyštudoval Otvorený ateliér u Rastislava Podobu na Akadémii umení v Banskej Bystrici. Za svoju bakalársku prácu Archilúzia obdržal Cenu dekana. Štúdium ukončil diplomovou prácou v roku 2020, v ktorej spracoval tému politickej moci a jej zneužívania. Od roku 2017 pravidelne vystavuje v rámci kolektívnych výstav. Jeho prvú samostatnú výstavu usporiadala Galéria Jána Koniarka v Trnave pod názvom Powered by Power (2021).

Roman Ďurček (1990, Zlaté Moravce) vyštudoval FVU AU v Banskej Bystrici v ateliéri prof. Ľudovíta Hološku. V súčasnosti v rovnakom ateliéri dokončuje doktorandské štúdium. Pravidelne sa zúčastňuje na kolektívnych výstavách od roku 2014, jeho poslednou samostatnou výstavou bol projekt Disharmónia v priestoroch Nástupište 1 – 12 v Topoľčanoch. V roku 2018 obdržal Cenu Martina Benku a v rokoch 2017, 2019 a 2021 sa stal finalistom VÚB Maľba roka a finalistom Cena nadácie NOVUM v roku 2020.

Roman ĎURČEK, **Oltár súčasnosti**, triptych, 2021,
medený prášok, plátno, suchý pastel, maľba močom

Roman Ďurček, **Uvažovanie**, 2021,
olej, medený plech,
50 × 45 cm

Roman ĎURČEK, **Astronaut**, 2021,
olej, medený plech,
60 × 50 cm

Peter DECHĚT, **Panoráma**, 2021, olej na fotografii tlačenéj na plátno

Roman ĎURČEK, **Uvažovanie**, 2021,
akryl, plátno,
150 × 110 cm

Roman ĎURČEK, **Pozorovateľ**, 2021,
akryl, plátno,
150 × 110 cm

Roman ĎURČEK, **Neviniatko**, 2021,
akryl, plátno,
110 × 150 cm

Peter DEČEŤ, **Miesta**, 2021, olej na fotografii tlačenej na plátno

Roman ĎURČEK, **Aukcia**, 2021,
medený prášok, plátno, malba močom,
65 x 60 cm

Roman ĎURČEK, **Krucifix**, 2021,
medený prášok, plátno, malba močom,
65 x 45 cm

Roman ĎURČEK, **Výkričník**, 2021
medený prášok, plátno, malba močom,
4 x 25 x 20 cm

Peter DECHEŤ, **Prelet nad...**, 2021, olej na fotografii tlačenej na plátno

Peter DECHEŤ, **Plán B**, 2021, olej na fotografii tlačenej na plátno

THE POWERFUL ONES: PETER DECHETĚ AND ROMAN ĎURČEK

„The idea that the government is responsible for happiness and physical and moral benefit of a nation is the worst, the most searing and painful despotism,“ Wilhelm von Humboldt.

The exhibition project THE POWERFUL ONES presents the current work of painters Peter DechetĚ (*1979) and Roman Ďurček (*1990). Its idea is anchored in the artistic reflection of mutual, sometimes even intimate relation between the representatives of power (state, ecclesiastical, but also personal, or emotional) and the rest of the society. A figure of the ruler doesn't act in the portrayed form of absolute authority. On the contrary, both authors tend to relativize it to the appearance of representative form – whether it's about politician, statesman, dictator, teacher, pope, priest, mayor, director of a cultural institution, or head of the manufacturing company. Everybody disposes of power in a particular form and amount – the ability to decide about inner processes of concrete companionship or community.

The introduction quote of German philosopher W. v. Humboldt isn't chosen by coincidence. It embodies society's inability, but mainly the person to step out from the addiction to power. The concept of the exhibition is also trying to work with this premise. Therefore, the dialogue between the exhibited artworks of both authors isn't referring to an explicit critique of power. The question of power, its character, the interpretation in the eyes of its disponents and impacts on powerless, is analyzed, rather as a philosophical category – in the artworks, we can't find the comparison with actual social events or authentic references to self-serving stimulating of emotional effect. At the same time, they don't want to moralize and teach, as well as they don't have the ambition to be an emptied activism with even emptier judgments. Instead, both authors have chosen a patient way of searching for relevant artistic language – focusing on psychological effects and impacts of power, deciphering its symptoms, which they consequently materialize into explicit, striking, yet meaningful layered narratives.

DechetĚ is connected with Ďurček by their similar idea basis – they deal with the topic of power and its abuse in the long term. It's an organic process, in which they return to this concept, create new comments about it, and define new symptoms of power. In the case of Roman Ďurček, two lines are showing up: an expressive painting position based on the layering of multiple visual information/sequences – figural composition is deconstructed in the linear surface of the canvas by the technique of decollage that almost simulates archeological revealing of the immanent character of the presented

topic. It's also expressed through signs or structures. Anonymous and unified figures of the powerful ones are performing here in formal clothing with a tie or in sports attire as a reminiscence of power. This pictorial "schizophrenia" reflects dynamic and opaque inner processes amid nowadays-diversified society. The second painting position counts on material processuality. Ďurček uses experimental techniques of applying polished copper dust and the oxidation of his own urine. While the first approach evokes content and formal constancy, colorful and structural transformation of body liquid, in turn, refers to the instability of ideologies, opinions, and to the layering of color coating, which disables tracing of the original ideological anchoring of society. For both lines is symptomatic work with illusiveness of figural theme placed in the timeless mental map.

The importance of postproduction and experimental approach to painting can be possibly observed in the artworks of Peter Dechet. He is presenting himself at the exhibition *The powerful ones* with new series of smaller canvas' formats that reach the top of his interest in the figure displaying – the representative of power and the documenting of his character change from the time before the acquisition of power, until his personality reversion. The current series of paintings has Dechet absolutely released from displaying a human figure. He is articulating its scale and the level of meanings into the form of architectonic proportion. He had collected photos of real psychiatric hospitals and clinics from different world locations and disparate sights – front view, stylized shot with the fragment of landscape, volumetric proportion of building, ground plan, or aerial view. Consequently, he submits these shots to the element of coincidence and processuality based on their partial destruction by the effect of chemical procedure during the processing of photographs, as well as Ďurček.

Even though the subsequent painting, respectively, responding to these compositions in the intentions of expressive-gestural painting has the character of the documentary record, it is also decomposing the proportion of the human body to mathematical-architectural form. The narrative of the power transformation and its bearer thus ironically ends in metaphorical sublimation of humans in the psychiatric hospital areas.

Peter Dechet (1979, Topolčany) studied in the Open studio of painting under Rastislav Podoba at Academy of Arts in Banská Bystrica. He received the Dean's prize for his Bachelor work *Archillusion*. He finished his studies with the diploma work in 2020, in which he worked on the topic of political power and its abuse. Since 2017 he has been regularly exhibiting within the group exhibitions. His first solo exhibition was organized by Jan Koniarek Gallery in Trnava under the name *Powered by Power* (2021).

Roman Ďurček (1990, Zlaté Moravce) studied at FVU AU in Banská Bystrica in the studio of prof. Ľudovít Hološka. He's currently finishing his Ph.D. studies in the same studio. He has regularly participated in collective exhibitions since 2014. His last solo exhibition was project *Disharmony* in the art gallery Platform 1-12 in Topolčany. In 2018 he received Martin Benka's award, and in 2017, 2019, and 2021 he became a finalist of VUB painting of the year.

Text | Text: Filip Krutek
Preklad do angličtiny | English translation: Petra Hyblerová
Fotografie | Photographs: Peter Kováč
Grafická úprava | Graphic design and layout: Alexandra Hrivňáková, Ján Bugár

Z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia
Supported using public funding by Slovak Arts Council.

SCHEMNITZ
GALLERY

u. fond
na podporu
umenia

terra artis

